

Zondag 29 november 2015 – 1e advent

Lezing: Lucas 1 : 5 – 25

Het is advent. De adventster hangt weer voor de ramen, als teken dat we in deze weken tastend zoeken naar het licht in onze werkelijkheid..

Maar hoezo verwachten we het licht? Er is zoveel duisternis? Kan het ooit nog licht worden?

Maar als het lang geleden licht is geworden, dan zullen wij de hoop toch ook niet opgeven?

Want het geschiedde immers in die donkere dagen van de wrede koning Herodes, die wij ook kennen van de kindermoord in Bethlehem.

En het geschiedde in de dagen van keizer Augustus, en dus van de Romeinse overheersing; het Judese land was bezet land en Jeruzalem een bezette stad.

Het waren in die zin donkere tijden.

En donker was het ook in het leven van Zacharias en Elisabet.

Het evangelie beschrijft hen als rechtvaardigen.

Maar in het leven van Zacharias en Elisabet was een groot verdriet. Ze waren kinderloos.

Hun levenswijze mocht dan de lijn naar Gods toekomst zichtbaar maken, maar werkelijk, feitelijk daarmee verbonden waren ze niet. Er was voor hen geen zoon die hun naam en hun geslacht voort zou dragen tot aan de komst van de Messias.

Was het wel zo licht? Is het wel zo licht?

Want hoe is dat in onze dagen met alle crises?

In eigen land, dichtbij, de na weeën van de economische crisis, nog steeds ontslagen, nog steeds de onzekerheid of er zorg beschikbaar is, de eindeloze stroom vluchtelingen, die ons voor vragen en problemen stelt.

En dan de angst voor terreur die zoveel landen en mensen in de greep hield en houdt.

En breder gezien de milieucrisis – wat gaat de grote milieuconferentie in Parijs ons brengen – mogen we nog hopen op iets goeds of zal alles toch weer bij het oude blijven?

En de schrijnende tegenstelling tussen arm en rijk, die eerder groter dan kleiner lijkt te worden. ontelbare schare vluchtelingen. Waar zijn we als mensheid beland?

En net als in Zacharias' dagen is er nog dichterbij voor velen het persoonlijke leed, ziekte, zorgen, angst om wat komen gaat, verdriet, gevoelens van isolement en vervreemding.

Waar vind je nog troost, waar vind je gemeenschap?

Is het wel zo licht in onze dagen?

In de dagen van Herodes en Augustus - in de dagen van Obama en Poetin en Merkel.

In de dagen van u en mij. Van de persoonlijke pijn en het persoonlijke verdriet en het leven dat toch maar doorgaat.

In die dagen, gaat Zacharias naar Jeruzalem, de stad van de vrede, althans dat zou het moeten zijn, en hij verricht zijn priesterdienst.

En het bijzondere lot valt op hem.

Hij mag, wat slechts één keer in het leven van een priester voor kan komen, binnengaan in het heiligdom, tot aan het reukofferaltaar om daar voor de Heer het reukoffer te brengen.

Ik stel me voor dat hij zijn hele leven daarin legt. Zijn hele toewijding, zijn hele opoffering, alles wat hij zijn leven lang gegeven heeft, zijn pijn ook, zijn diepe verdriet en ook zijn intense verlangen, voor zichzelf en voor zijn volk, naar de toekomst van God. Daar zal Zacharias dus om gebeden hebben.

En dan gebeurt het wonder. Voor Zacharias komt het volslagen onverwacht.

God, die naar mensen omziet. God, die naar Zacharias omziet. God, die naar ons omziet.

Is het mogelijk? Nog steeds?

En hij is met stomheid geslagen:

dat God zo rakelings dichtbij kan komen. En dan de boodschap, dat Gods toekomst toch doorgaat, ondanks alle duisternis. Dat er licht zal gaan schijnen. Dat er door hem en zijn vrouw een mens zal komen die ommekeer zal brengen. Die het volk, de mensen zal omkeren naar God.. Een visioen, een belofte, haast niet te geloven!

Zouden wij het geloven?

Als er ineens een beweging komt van God naar ons toe, een antwoord op ons gebed, een engel die goede woorden spreekt, woorden van belofte, van andere tijden, van een nieuwe toekomst. Zouden wij het geloven?

Ach, het is een oud verhaal, zegt u misschien. Maar de kracht van een verhaal is dat het iets over ons leven laat zien. Daarom vertellen we elkaar ook verhalen. Als spiegel om in te kijken. Ben ik dat? Is dat leven? Is dat mijn bestemming? Zo is er ook vandaag dit verhaal. Oud maar toch ook weer niet. Omdat het nog steeds gebeurt... Een man en een vrouw, Zacharias en Elisabeth. De man is priester. En hij is al op leeftijd. Als je oud bent, heb je al heel wat langs zien komen en ben je misschien ook al vaak in herhaling gevallen. Al jaar en dag voltrekt hij het ritueel. Is hij in de weer met God, dat diepe mysterie van leven en liefde. Dat wat ons troost en draagt maar waar we ook geen van allen ooit vat op krijgen. Goed kan dat zijn. Bezig zijn met de geheimen van hemel en aarde, de dingen achter de dingen. Daarom komen we ook toch elke zondag bij elkaar, hier in onze kerk.

Zo proberen we vreugde te uiten, troost te zoeken, woede en verdriet te benoemen. Om zo ons leven een beetje op orde te krijgen. Het bestaan is immers al verwarrend en chaotisch genoeg?

Zacharias en Elisabeth. Geen kinderen kunnen ze krijgen, zegt het verhaal. Dat wil zeggen: er is geen toekomst voor hen weggelegd. Niets nieuws meer onder de zon. Ontmoeten wij in hen eigenlijk ook niet onszelf, mensen die soms in de routine, in de altijd durende herhaling vast dreigen te lopen?

Je leven lijkt onvruchtbaar, verstrikt in een benauwde sfeer? Een sfeer die er voor zorgt dat je met de rug naar de toekomst staat.

En achteromkijkend tob je en peins je over hoe het toch zo kon worden. Maar verlangend vooruitkijken, je verheugen op iets, het lijkt wel alsof je dat zwaar valt.

Zo snel kunnen we ons verlangen, onze verwachting, onze dromen begraven. Je wordt geleefd door je dagelijkse bezigheden of door al die dingen die van je worden verwacht.

Is er dan nog ruimte meer voor iets anders of voor rust, openheid voor stilte?

Ons leven wordt zo snel oppervlakkig, raakt zo versnipperd.

Geen tijd meer om te bidden, om af te dalen naar de diepte, de meditatieve stilte, vragen te stellen over het hoe en waarom van je bestaan. Te dromen en te werken aan je idealen. Zo zijn die priester daar in het heiligdom en wij hier in de kerk aan het peinzen: Waar zijn we nu eigenlijk mee bezig?

En opeens verscheen hem een engel van de Heer.

Wat een verrassing.

Dat kan dus. Je kunt compleet vast zitten en dan ineens is het er zomaar.
Een engel aan je zij, boodschapper van een andere werkelijkheid. Soms wordt er door een gebeurtenis, een ontmoeting,
iets in ons wakker geroepen
wat wij in de dagelijkse drukte
vergeten of verwaarlozen:
ons verlangen naar heelheid,
dat woont in de diepte van onze ziel.

Waardoor je ineens anders tegen het leven aan gaat kijken. En er als het ware een nieuw perspectief verschijnt.
Iemand die op je toekomt juist als je het niet meer verwacht, een gevoel dat je zomaar ineens overvalt in een gesprek, in de natuur, bij het horen van muziek.
Je hebt er geen woorden voor.
Noem het een engel, noem het God.
Je wordt door iets ongrijpbaars,
iets waar je geen woorden voor hebt, iets van de hemel opnieuw het leven in getrokken.
Er is een engel op jouw weg gekomen.
Zacharias, zegt de engel, een zoon zal je krijgen, een jongen met een profetische visie, met het heilige vuur in zich, met ideeën over hoe het in Gods Naam verder moet in deze wereld. Er is toekomst voor je.
En wat is zijn reactie?
Zacharias vraagt: Hoe kan ik weten of dat waar is? Hoe kan dit gebeuren bij ons, oude mensen?

Zacharias: hij die altijd bezig is met liturgie en ritueel, hij zou toch moeten/kunnen weten dat er méér is dan het logische redeneren.

Geloven is toch ook je verwonderen over het leven dat jou als geschenk wordt gegeven?

Er is méér dan er is. Met Zacharias wordt ons gezegd oog te houden voor het wonder, de schoonheid, de verrassing van het leven. En worden we aangemoedigd om ons niet te laten inpakken door de feiten. Niet alleen dat wat we zien is de werkelijkheid.

Ja, dan kan het wel eens heel heilzaam zijn om te zwijgen. Tijd voor stilte, leegte, zodat er weer ruimte kan ontstaan voor het goddelijke, onverwachte, de diepe aandacht voor het leven zoals het bedoeld is.

Daarom hebben we die engel uit ons verhaal zo nodig, die Gabriël, die gabber, die vriend van God.

Die ons hoop geeft en vertrouwen, nieuwe spirit, nieuw elan. Die ons op weg doet gaan.

Het is advent: een vonk van 'hoop doet leven' wordt geboren. Misschien wint het licht het toch van de duisternis?

In het leven van Zacharias en Elisabeth. Misschien ook wel in onze wereld, in ons leven.

Dat we ons ervoor durven open te stellen, voor het licht, dat wij in onze wereld verwachten.

Loosdrecht, Gereformeerde Kerk
Hillegonda Ploeger